

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

**PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJOS
IŠVADA**

**DĖL GENERALINĖS PROKURATŪROS ORGANIZUOTŲ NUSIKALTIMŲ IR
KORUPCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTO VYRIAUSIOJO PROKURORO
I. M. VEIKSMŲ**

2015 Nr.
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2015 m. kovo 24 d. posėdyje, vykusiame Generalinėje prokuratūroje, dalyvaujant Komisijos nariams Olgai Zabelinai (l. e. Komisijos pirmininko pareigas), Alvydui Benošiui, Renaldai Kučinskaitei, Mildai Vainiutei, Gintautui Valickui, sekretoriaujant Gintarei Bliujienei (Komisijos sekretorė), išnaginėjusi generalinio prokuroro pavaduotojo perduotą Klaipėdos apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro S. M. kreipimąsi,

n u s t a t ė:

2014-12-05 Komisijoje buvo gautas ir 2014-12-19 vykusiame Komisijos posėdyje priimtas nagrinėti generalinio prokuroro pavaduotojo pavedimu perduotas Klaipėdos apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro S. M. 2014-11-07 neprocesinio skundo dėl Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento (toliau – ONKTD) vyriausiojo prokuroro I. M. galimo prokuroro profesinės etikos pažeidimo, priimant 2014-09-26 nutarimą pavesti Klaipėdos apygardos prokuratūrai organizuoti ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00061-14 (toliau – Kreipimasis).

Klaipėdos apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro S. M. 2014-11-07 neprocesiniame skunde nurodyta, kad 2014-06-04 Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Nusikaltimų tyrimo valdybos Ekonominių nusikaltimų skyriuje (toliau – Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS) gautas 2014-06-04 J. N. atstovo advokato R. S. pareiškimas su prašymu pradėti ikiteisminį tyrimą D. N. atžvilgiu dėl jo padarytų nusikalstamų veikų, numatytų Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 182 straipsnio 2 dalyje ir 300 straipsnio 1 dalyje. 2014-08-05 Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS buvo priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, motyvuojant tuo, kad ginčo pobūdis yra išimtinai civilinio teisinio pobūdžio, todėl jis neturi ir negali būti sprendžiamas baudžiamojo proceso priemonėmis. 2014-08-11 Vilniaus apygardos prokuratūroje gautas J. N. atstovo advokato A. P. skundas dėl 2014-08-05 nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą panaikinimo. 2014-09-09 Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroras A. M. priėmė nutarimą atmesti šį skundą kaip nepagrįstą, nurodydamas, kad nusikalstamos veikos nebuvo padarytos, o kilęs ginčas yra išimtinai civilinio teisinio pobūdžio. 2014-09-16 J. N. atstovas advokatas A. P. skundu kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą dėl 2014-09-09 nutarimo atmesti J. N. atstovo advokato A. P. skundą panaikinimo. Teisėjui neišnaginėjus skundo, 2014-09-26 ONKTD vyriausiasis prokuroras I. M., nesant jokio skundo ar prašymo, priėmė nutarimą panaikinti Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro A. M. 2014-09-09 nutarimą atmesti skundą ir pradėti ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00061-14, o jį organizuoti pavedė Klaipėdos apygardos prokuratūrai. Nutarimas motyvuotas tik baudžiamojo eksteritorialumo (pilietybės) principo analize, tačiau jame nepaneigti ankstesnių nutarimų teiginiai, kad šiuo atveju nusikalstamos veikos nepadarytos.

Skunde taip pat pažymėta, kad aptariamam atveju baudžiamojo proceso įstatymas konkretaus sprendimo kontrolę atitinkamoje apskundimo stadijoje priskyrė išimtinai ikiteisminio tyrimo teisėjo kompetencijai. Dar daugiau, ONKTD kompetenciją apibrėžiančių Lietuvos Respublikos generalinės

prokuratūros ONKTD nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011-04-13 įsakymu Nr. I-87 (toliau Nuostatai), 10–11 punktuose nėra numatyta policijos ekonominių nusikaltimų tyrimo padalinio priimtų sprendimų dėl organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos požymių neturinčių ekonominio pobūdžio veikų, taip pat ne apygardų prokuratūrų ONKTS prokurorų priimtų nutarimų teisėtumo kontrolė, todėl ONKTD vyriausiasis prokuroras galimai piktnaudžiavo aukštesniojo prokuroro teisėmis ir pažeidė teisės aktų reikalavimus.

Prokuroro S. M. nuomone, neteisėtai ir nepagrįstai pradėdamas šį ikiteisminį tyrimą, ONKTD vyriausiasis prokuroras sudarė pareiškėjams galimybę piktnaudžiaujant procesinėmis teisėmis daryti poveikį lygiagrečiai vykstančiam civiliniam procesui – reikalauti atlikti didelių finansinių ir žmoniškųjų išteklių reikalaujančius tarptautinio pobūdžio procesinių duomenų rinkimo veiksmus, taikyti procesines prievartos priemones tam, kad vėliau šių veiksmų rezultatus naudotų civiliniame procese. Skunde taip pat pabrėžiama, kad šis teiginys nėra deklaratyvi prielaida, nes atstovas A. P. tuoj po skundžiamo nutarimo priėmimo pateikė prašymą atlikti tokius veiksmus, taip pat ir atlikti apklausas nuotoliniu būdu.

ONKTD vyriausiojo prokuroro 2014-09-26 nutarime yra nurodytas siekis užtikrinti, kad nusikalstama veika būtų ištirta kuo greičiau ir išsamiau, dėl to tyrimą organizuoti pavesta Klaipėdos apygardos prokuratūrai. Tačiau tai visiškai niekuo nemotyvuota ir neatitinka tikrovės, nes jokių procesinių veiksmų Klaipėdos apygardos prokuratūros veiklos teritorijoje atlikti nereikia. Vien tai, kad civilinis šalių ginčas buvo sprendžiamas Klaipėdos apygardos teisme ir D. N. iki 2005-05-23 gyvenamąją vietą buvo deklaravęs Klaipėdoje, nereiškia, kad ikiteisminio tyrimo organizavimo perdavimas Klaipėdos apygardos prokuratūrai užtikrins Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 174 straipsnyje numatytus siekius ir kaip nors pagreitins ar kitaip optimizuos baudžiamąjį procesą.

Prokuroro S. M. vertinimu, nurodytos aplinkybės leidžia įtarti ONKTD vyriausiąjį prokurorą galimai pažeidus Lietuvos prokurorų etikos kodekso nustatytus teisingumo, nešališkumo, nepiktnaudžiavimo, solidarumo, pagarbos įstatymui ir atsakomybės principus. Akivaizdžiai neperspektyvus, tačiau dėl savo tarptautinio pobūdžio itin ilgai trukusio tyrimo pradėjimas ir atsikratymas „numetant“ teritorinei prokuratūrai, kaskart kritikuojamai už ir taip per ilgus ekonominių bylų tyrimo terminus, pagal numanomą principą „vis tiek ne man vargti“, negali būti laikomas tinkamu kolegišku poelgiu, juo labiau, kad, prokuroro S. M. duomenimis, I. M. kartu su A. P. iki 1996 m. dirbo prokuratūroje, palaikė artimus tarnybinius ir asmeninius santykius.

Komisijos kompetencijai nepriklauso vertinti prokuroro priimto sprendimo pagrįstumo, teisėtumo ir motyvų. Aplinkybės, susijusios su faktinių bylos aplinkybių vertinimu ir tam tikrų išvadų padarymu procesiniame sprendime, yra procesiniai klausimai, kurie Komisijoje nenagrinėjami.

Siekdama nustatyti ir ištirti Klaipėdos apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro neprocesiniame skunde nurodytas aplinkybes dėl galimai padarytų įstatymų pažeidimų, tarnybinių nusižengimų, prokuroro vardą žeminančių poelgių ar kitų Lietuvos prokurorų etikos kodekso pažeidimų, Komisija 2015-01-05 pavedė Vidaus tyrimų skyriui surinkti medžiagą, galinčią patvirtinti arba paneigti kreipimesi nurodytas aplinkybes (medžiaga buvo pateikta 2015-03-02), ir 2015-03-24 vykusiame posėdyje vertino šią medžiagą, išklausė ONKTD vyriausiojo prokuroro

I. M. paaiškinimą, taip pat jo atsakymus į užduotus klausimus.

Generalinės prokuratūros pažymoje apie Vidaus tyrimų skyriuje surinktus duomenis (reg. Nr. 17.9-734) nurodyta, kad, išanalizavus ikiteisminio tyrimo medžiagą Nr. 01-2-00061-14, Klaipėdos miesto apylinkės teismo ir Klaipėdos apygardos teismo nutartis, ONKTD nuostatus ir kitus gautus dokumentus, nustatyta:

1. Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS 2014-06-04 gautas J. N. atstovo advokato R. S. pareiškimas su prašymu pradėti ikiteisminį tyrimą dėl D. N. galimai padarytų nusikalstamų veikų, numatytų BK 182 straipsnio 2 dalyje ir 300 straipsnio 1 dalyje.

2. Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS vyresnysis tyrėjas 2014-08-05 nutarimu atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą, nes nepadarytos veikos, numatytos BK 182 straipsnio 2 dalyje ir 300 straipsnio

1 dalyje, bei konstatavo, kad negauta objektyvių duomenų, patvirtinančių, kad D. N., panaudodamas apgaulę, įgijo jam nepriklausantį turtą.

3. Vilniaus apygardos prokuratūros Antrojo baudžiamojo persekiojimo skyriaus prokuroras, išnagrinėjęs J. N. atstovo advokato A. P. skundą, 2014-09-09 atmetė jį kaip nepagrįstą, konstatavęs, kad procesas dėl nusikalstamų veikų, padarytų užsienio valstybėse, turi būti vykdomas toje valstybėje, kurioje padaryta nusikalstama veika. Baudžiamasis persekiojimas Lietuvos Respublikoje nėra absoliutus ir galimas tik esant tam tikroms sąlygoms. Prokuroras atkreipė dėmesį, kad advokato A. P. skunde paminėtas ikiteisminio tyrimo pradėjimui reikšmingas pilietybės principas (BK 5 str.) šiuo atveju negali būti taikomas. Konstatavęs šią aplinkybę, prokuroras neanalizavo, ar D. N. veiksmuose yra nusikalstamų veikų sudėtys.

4. Generalinės prokuratūros ONKTD vyriausiasis prokuroras, patikrinęs atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą ir su tuo susijusių skundų nagrinėjimo medžiagą, 2014-09-26 nutarimu panaikino 2014-09-09 prokuroro nutarimą ir pradėjo ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00061-14 pagal požymius nusikaltimų, numatytų BK 182 straipsnio 2 dalyje ir 300 straipsnio 3 dalyje. Šį ikiteisminį tyrimą pavedė organizuoti Klaipėdos apygardos prokuratūrai.

Nutarime ONKTD vyriausiasis prokuroras nurodė, kad iš tyrimo metu surinktos medžiagos matyti, kad nagrinėjamu atveju galima nusikalstama veika buvo vykdoma ne tik Lietuvos Respublikos ir Jungtinių Amerikos Valstijų teritorijose, bet ir globalioje elektroninėje erdvėje, kuri neturi ribų, todėl prokuroras nepagrįstai galimos nusikalstamos veikos padarymo vietos klausimą susiejo išimtinai tik su kaltininko veikimo vietos taisykle (teritoriniu principu). Atsižvelgiant į tai, kad D. N. yra Lietuvos Respublikos pilietis, baudžiamasis procesas dėl pareiškėjo atstovo skunde nurodytų nusikalstamų veikų požymių gali ir turi būti pradėtas pagal Lietuvos jurisdikciją (BK 5 str.).

5. Generalinio prokuroro pavaduotojas D. R., susipažinęs su ikiteisminio tyrimo medžiaga Nr. 01-2-00061-14, vadovaudamasis BPK 170 straipsnio 5 dalimi, 212 straipsnio 1 punktu, 3 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2014-12-03 priėmė nutarimą panaikinti ONKTD vyriausiojo prokuroro nutarimą ir ikiteisminį tyrimą nutraukė, nes nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių.

Nutarime generalinio prokuroro pavaduotojas pažymėjo, kad ONKTD vyriausiasis prokuroras, 2014-09-26 priimdamas nutarimą, neanalizavo aptariamą situaciją atitikties BK specialiosios dalies straipsniams ir niekaip neaptarė ikiteisminio tyrimo pareigūno 2014-08-05 nutarimo argumentų dėl atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą, nes nepadarytos veikos, numatytos BK 182 straipsnio 2 dalyje, 300 straipsnio 1 dalyje, be to, šio pareigūno nutarimo nepanaikino.

6. Pareiškėjo J. N. atstovas advokatas A. P. skundu kreipėsi į Klaipėdos apylinkės teismą, prašydamas panaikinti generalinio prokuroro pavaduotojo D. R. 2014-12-03 nutarimą ir Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS vyresniojo tyrėjo 2014-08-05 nutarimą, kuriuo buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą.

7. Klaipėdos miesto apylinkės teismas 2015-01-13 nutartyje konstatavo, kad ikiteisminis tyrimas buvo atliktas išsamiai ir kad Generalinės prokuratūros ir Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS nutarimuose nurodyti motyvai dėl esminių aplinkybių yra teisingi ir pagrįsti, ir nėra teisinio pagrindo šiuos nutarimus naikinti. Nutarta pareiškėjo J. N. atstovo advokato A. P. skundo netenkinti.

8. Pareiškėjo J. N. atstovas advokatas A. P. skundu kreipėsi į Klaipėdos apygardos teismą, prašydamas panaikinti Klaipėdos apylinkės teismo 2015-01-13 nutartį.

9. Klaipėdos apygardos teismas 2015-02-13 galutine ir neskundžiama nutartimi panaikino Klaipėdos miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjos 2015-01-13 nutarties dalį, kuria atmesta skundo dalis dėl Vilniaus apskr. VPK NTV ENTS vyresniojo tyrėjo 2014-08-05 nutarimo bei generalinio prokuroro pavaduotojo nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00061-14 panaikinimo, ir šią J. N. atstovo advokato A. P. skundo dalį paliko nenagrinėtą. Likusias

2015-01-13 nutarties dalis paliko nepakeistas ir pareiškėjo skundą paliko nenagrinėtą. Klaipėdos apygardos teismas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo pasisakė, kad baudžiamojo proceso įstatymas nesuteikia teisės liudytojui ir jo įgaliotam atstovui skusti prokuroro nutarimą dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo, todėl ikiteisminio tyrimo teisėja neturėjo pagrindo šioje dalyje liudytojo statusą turinčio J. N. atstovo skundą nagrinėti iš esmės, todėl skundžiama nutarties dalis, kuria atmesta skundo dalis dėl generalinio prokuroro pavaduotojo nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą naikinama ir ši skundo dalis paliekama nenagrinėta. Teismas pažymėjo, kad ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties dalis, kuria atmestas skundas dėl generalinio prokuroro pavaduotojo 2014-12-03 nutarimo dalies dėl Generalinės prokuratūros ONKTD vyriausiojo prokuroro 2014-09-26 nutarimo panaikinimo, pagal BPK 63 straipsnio 1 dalies, 64 straipsnio 6 dalies nuostatas yra galutinė ir neskundžiama, todėl teismas skundo dalį dėl šios ikiteisminio tyrimo teisėjos nutarties dalies paliko nenagrinėtą. Dėl prašymo panaikinti ikiteisminio tyrimo pareigūno 2014-08-05 nutarimą teismas nurodė, kad vadovaudamasis BPK 168 straipsnio 4 dalimi nenumato galimybės tiesiogiai skusti ikiteisminio tyrimo teisėjui ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimą. Skundžiamos nutarties ši dalis naikinama ir ši skundo dalis paliekama nenagrinėta.

Komisijos posėdyje prokuroras I. M. paaiškino, kad 2014-09-26 nutarimą priėmė vadovaudamasis teisės normomis, įtvirtintomis Prokuratūros įstatyme, BPK, Prokuratūros ir prokurorų kompetencijos nuostatuose ir ONKTD nuostatuose, kur kalbama apie tai, kad aukštesnysis prokuroras turi teisę tikrinti sprendimų teisėtumą ir priimti atitinkamus sprendimus. Matydamas, kad prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimai yra neteisėti, jis turėjo pareigą reaguoti bei priimti atitinkamą sprendimą. Vadovaujantis šiais teisės aktais, aukštesnysis prokuroras, nesant proceso dalyvio skundo, nustatęs, kad priimtas sprendimas yra neteisėtas, turi teisę tą sprendimą panaikinti.

Dirbdamas ONKTD vadovu, jis gauna daug ir įvairios informacijos, kuri daugeliu atvejų būna neprocesinė, ir nustatęs, kad priimtas neteisėtas sprendimas, savo iniciatyva reagoja nelaukdamas skundų. Nagrinėjamu atveju gavus neprocesinės informacijos, kurios šaltinio negali atskleisti, kad buvo priimtas galimai nepagrįstas ir neteisėtas sprendimas, pareikalavo pateikti patikrinimui medžiagą. Susipažinęs su medžiaga nustatė, kad Vilniaus apygardos prokuroras priėmė nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą motyvuodamas tuo, kad nusikaltimas padarytas Jungtinėse Amerikos Valstijose ir procesas negalimas. Iš surinktų duomenų matė, kad nusikaltimas buvo padarytas elektroninėje erdvėje, jį galėjo padaryti Lietuvos Respublikos pilietis, kuris už nusikaltimus, padarytus užsienyje, atsako pagal Lietuvos įstatymus. Matydamas tokius prokuroro motyvus, kaip aukštesnysis prokuroras, reagavo panaikindamas prokuroro nutarimą ir pradėdamas ikiteisminį tyrimą, nelaukdamas ką tuo klausimu pasakys teismas. Gavus paklausimą iš teismo pateikti medžiagą, teismą informavo apie savo priimtą sprendimą.

Klaipėdos apygardos prokuratūrai organizuoti tyrimą pavesta įvertinus aplinkybes, kad nusikaltimas padarytas elektroninėje erdvėje, todėl apie vietą kalbėti pakankamai sudėtinga. Klaipėdos teisme buvo nagrinėjama pareiškėjo J. N. civilinė byla, be to, tiek Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroras, tiek ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas nagrinėjamu klausimu jau buvo pareiškę nuomonę, atsisakydami pradėti ikiteisminį tyrimą. Taip pat buvo įvertinta, kad Klaipėdos apygardos prokuratūros prokurorai turi mažesnę darbo krūvį nei Vilniaus apygardos prokuratūros prokurorai.

Prokurorai yra kritikuojami dėl per ilgai truncančių ikiteisminių tyrimų, priekaištai dėl pernelyg ilgos ekonominių tyrimų trukmės išsakomi visoms apygardų prokuratūroms, tačiau jis pats nėra išsakęs tokių pastabų, nes ekonominiai tyrimai nėra išimtinė jo vadovaujamo departamento kompetencija. Tokius priekaištus reiškia kiti Generalinės prokuratūros vadovai.

Prokurorą stebina skundo motyvai, kad neva tyrimas pradėtas dėl neperspektyvaus, tarptautinio pobūdžio tyrimo, truksiančio ilgą laiką, kad teritorinės prokuratūros „apkraunamos“ tokiais tyrimais. Prokuroro teigimu, pradedant tyrimą nevertinama, ar jis perspektyvus, ar ne. Jei išvelgiami nusikaltimo požymiai, tai ir reikia juos tirti. Tik atlikus tam tikrus veiksmus, galima pasakyti, ar iš tikrųjų tas nusikaltimas buvo padarytas, ar ne. Klaipėdos apygardos prokuratūros

prokuroras, gavęs medžiagą ir matydamas, kad nusikaltimas nepadarytas, galėjo tyrimą nutraukti vadovaudamasis proceso nuostatomis, tačiau tyrimas nebuvo nutrauktas ir buvo atliekamas. Prokuroras neprisimena, ar 2014-09-26 nutarimą priėmė žinodamas, kad teisme nagrinėjamas

J. N. skundas.

Dėl galimo šališkumo ir suinteresuotumo, nulemto asmeninių santykių su A. P., prokuroras nurodė, kad jokių santykių su advokatu nepalaikė. Paaiškino, kad A. P. pažinojo kaip prokurorą, pareigūną, tačiau su juo vienoje prokuratūroje nedirbo. Su A. P. anksčiau buvo susitikęs tarnybiniais reikalais. Netiesa, kad palaikė asmeninius santykius. Neturėjo pareigos nusišalinti nuo sprendimo priėmimo vien dėl to, kad A. P. pažinojo tarnybiniais reikalais. J. N. yra matęs per televiziją, tačiau su juo asmeniškai nėra bendravęs.

Komisija, išnagrinėjusi kreipimąsi, ištyrusi surinktus duomenis ir išklausiusi prokuroro I. M. paaiškinimą, posėdžio metu vienbalsiais nusprendė, kad prokuroras I. M., 2015-09-26 priimdamas nutarimą panaikinti nutarimą atmesti pareiškėjo skundą ir pradėdamas ikiteisminį tyrimą bei pavedamas jį organizuoti Klaipėdos apygardos prokuratūrai, savo elgesiu Lietuvos prokurorų etikos kodekso nuostatų nepažeidė, nes sprendimą priėmė vadovaudamasis teisės aktais ir neviršydamas savo kompetencijos. Galiojantys teisės aktai nustato, kad kiekvienas prokuroras, atlikdamas jam pavestas funkcijas, privalo elgtis dorai ir sąžiningai, būti objektyvus bei nešališkas, taip pat privalo laikytis teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Prokuroro tarnybinę veiklą reglamentuoja Prokuratūros įstatymas ir kiti su šio įstatymo įgyvendinimu susiję teisės aktai. Prokuratūros įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Generalinės prokuratūros departamento (skyriaus) vyriausiasis prokuroras (jo pavaduotojas) apygardos prokuratūros specializuoto skyriaus prokurorui yra aukštesnysis prokuroras.

BPK 170 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad aukštesnysis prokuroras nustato prokurorų padarytus proceso įstatymų pažeidimus, panaikina neteisėtus ar nepagrįstus jų nutarimus ir duoda prokurorams privalomus nurodymus, išskyrus nurodymą, kokį proceso sprendimą priimti.

Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros ONKTD nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011-04-13 įsakymu I-87, nustatyta, kad ONKTD vyriausiasis prokuroras:

- *sprendamas departamento uždavinius ir vykdydamas BPK numatytas prokuroro funkcijas ir įgaliojimus, turi teisę patikrinti <...> bet kurios teritorinės prokuratūros prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno procesinių veiksmų ir sprendimų teisėtumą bei pagrįstumą, duoti rašytinius nurodymus dėl procesinių veiksmų atlikimo (išskyrus kokį proceso sprendimą priimti) (17.12 p.);*

- *vykdydamas departamento funkcijas, panaikina teritorinių prokuratūrų prokurorų <...> neteisėtus ir nepagrįstus nutarimus arba kreipiasi į kitą aukštesnįjį prokurorą dėl tokių sprendimų panaikinimo (17.14 p.);*

- *sprendamas departamento uždavinius ir vykdydamas BPK numatytas prokuroro funkcijas ir įgaliojimus, paveda <...> kitai teritorinei prokuratūrai atlikti, organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti bet kurioje ikiteisminio tyrimo byloje ar ikiteisminio tyrimo įstaigoje (17.3 p.).*

Atsižvelgiant į šias nuostatas darytina išvada, kad ONKTD vadovas turi pareigą būti aktyvus, t. y. įvertinęs, kad priimtas neteisėtas sprendimas, privalo imtis atitinkamų veiksmų, t. y. reaguoti net ir nesant proceso dalyvio skundo dėl sprendimo nepagrįstumo. Dėl to ONKTD vyriausiasis prokuroras I. M., 2014-09-26 priimdamas nutarimą panaikinti Vilniaus apygardos prokuratūros Antrojo baudžiamojo persekiojimo skyriaus prokuroro 2014-01-09 nutarimą atmesti skundą ir pradėjęs ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00061-14 bei pavedęs jį organizuoti Klaipėdos apygardos prokuratūrai, nepažeidė baudžiamojo proceso normų, Prokuratūros įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų, veikė neviršydamas savo kompetencijos.

Prokuroras I. M. įtikinamai motyvavo, kodėl pavedė ikiteisminio tyrimo Nr. 01-2-00061-14 organizavimą Klaipėdos apygardos prokuratūrai. Komisija pritaria prokuroro

I. M. išsakytai nuomonei, kad nusikalstamos veikos turi būti tiriamos nepriklausomai nuo jų perspektyvos, sudėtingumo, tarptautinio pobūdžio, galimai ilgos tyrimo trukmės.

Komisijai svarstant dėl prokuroro I. M. nešališkumo etikos požiūriu, duomenų dėl interesų konflikto ar kitokio asmeninio suinteresuotumo negauta. Aplinkybių, patvirtinančių, kad prokuroro priimtas sprendimas buvo paveiktas asmeninių santykių su advokatu A. P., Komisija nenustatė. Tai, kad advokatas yra dirbęs prokuratūroje, o prokuroras I. M. su juo yra bendravęs tarnybiniais reikalais, Komisijai nesukelia įtarimo dėl vyriausiojo prokuroro I. M. palankumo ar šališkumo. Santykiai, vertinami kaip tarnybiniai, nelaikomi neteisėtais arba galinčiais sukelti abejonių dėl prokuroro nešališkumo. Vien aplinkybė, kad prokuroras I. M. savo iniciatyva panaikino, jo vertinimu, nepagrįstą nutarimą, savaime nereiškia, kad prokuroro sprendimas buvo neobjektyvus ir šališkas. Pažymėtina, kad panaikinęs nutarimą ir pradėjęs ikiteisminį tyrimą prokuroras I. M. nesidomėjo tolesne ikiteisminio tyrimo Nr. 01-2-00061-14 eiga, nėra davęs nurodymų tyrimo organizavimo klausimais ir (ar) kontroliavęs šį tyrimą, nedarė įtakos Klaipėdos apygardos prokuratūros prokurorams ir (ar) ikiteisminio tyrimo pareigūnui. Dėl to prokuroro S. M. neprocesiniame skunde išdėstyti argumentai apie galimą prokuroro I. M. suinteresuotumą pradedant nurodytą ikiteisminį tyrimą yra tik prielaidos. Komisijos nuomone, nėra jokių objektyviai pagrįstų duomenų apie prokuroro I. M. šališkumą ar suinteresuotumą, kurie etikos požiūriu galėtų būti vertinami kaip interesų konfliktas.

Komisija, įvertinusi visas faktines aplinkybes ir surinktą medžiagą, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų 43, 43.1 punktais,

k o n s t a t u o j a,

kad Generalinės prokuratūros ONKTD vyriausiasis prokuroras I. M. nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso pažeidimo.

L. e. p. komisijos pirmininkė

Olga Zabelina

Komisijos nariai:

Alvydas Benošius

Renalda Kučinskaitė

Milda Vainiutė

Gintautas Valickas